

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(О.Б. Жильцов)
2020 р.

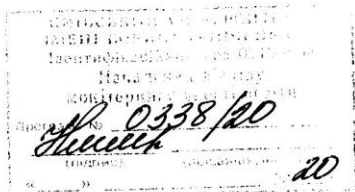

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Логопедичний практикум: Методики корекційно-розвивальної роботи при порушеннях звуковимовної сторони мовлення»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2020

Розробники:

Бабич Н.М., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладачі:

Бабич Н.М., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 29.08. 2019р. № 8

Завідувач кафедри О.В. Мартинчук (О.В. Мартинчук)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 016.00.01 Логопедія)

(назва освітньої програми)

29. 08. 2019 р.

Керівник освітньої програми О.В. Мартинчук (О.В. Мартинчук)
(підпис)

Робочу програму перевірено

02. 09. 20 19 р.

Заступник директора/декана Р.О. Павлюк (Р.О. Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 20 20 /20 21 н.р. О.В. Мартинчук «27» серпня 20 20 р.
Протокол №   (підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   »   20   р.
Протокол №   (підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   »   20   р.
Протокол №   (підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   »   20   р.
Протокол №   (підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	5	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формувати у студентів систему знань та умінь про сучасні нетрадиційні та авторські методики і технології логопедичного впливу на мовленнєву діяльність дітей різних нозологій та застосування практичних навичок у корекційно-компенсаторній роботі з дітьми, які мають психофізичні порушення.

Завдання навчальної дисципліни:

- формувати загальні компетентності: інформаційно-комунікаційну, самоосвітню, креативну, міжособистісної взаємодії;
- формувати фахові компетентності: організаційну, тероктико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, діагностико-корекційну, логодіагностичну, логокорекційну;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні логодіагностичної та логокорекційної фахових компетентностей у Центрі практичної підготовки «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати функціонування мовленнєворухових систем; розвиток головного мозку, локалізацію мовленнєвих зон кори головного мозку; неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності, механізми порушень; неврологічні основ патології мовлення;
- володіти сучасними методами корекційно-реабілітаційної роботи з розвитку і корекції мовлення дітей з особливими освітніми потребами, розуміти психологічні особливості розвитку дітей з різними типами мовленнєвих порушень, особливості психічного розвитку та особистісної сфери дітей з різними типами мовленнєвих порушень;
- уміти здійснювати раціональний вибір нетрадиційних та авторських методик логопедичного впливу; здійснювати корекційний вплив з

урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних потреб осіб, які мають дислалію, ринолалію, дизартрію, порушення голосу, ФФНМ, ЗНМ, порушення темпо-ритмічної сторони мовлення, алалію, афазію, порушення писемного мовлення в спеціальних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах, реабілітаційних установах;

- підвищувати професійну компетентність шляхом систематичного вивчення інформаційних джерел та практики логопедів за профілем підготовки: нові прогресивні авторські технології логопедичного впливу на стан артикуляційної моторики, засоби її покращення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Сучасна технологія моделювання фонологічних уявлень при порушеннях звуковимови							
Тема 1. Методика визначення та аналізу індивідуальних умов успішного подолання порушень звуковимови	28	2	-	12	-	-	14
Модульний контроль	2						
Разом	30	2	-	12	-	-	14
Змістовий модуль 2. Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови на різних етапах логокорекційного впливу в роботі з дітьми з ТПМ							
Тема 2. Основні та допоміжні методики подолання порушень звуковимови у дітей з ТПМ	28	2	-	12	-	-	14
Модульний контроль	2						
Разом	30	2	-	12	-	-	14
Змістовий модуль 3. Сучасні методики роботи з немовленнєвими дітьми							
Тема 3. Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми.	28	2	-	12	-	-	14
Модульний контроль	2						
Разом	30	2	-	12	-	-	14
Змістовий модуль 4. Сучасні системи виховання дітей з порушеннями мовлення							
Тема 4. Основні умови ефективного спілкування – основа виховного процесу	28	2	-	12	-	-	14

Модульний контроль	2						
Разом	30	2	-	12	-	-	14
Усього	120	8	-	48	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Сучасна технологія моделювання фонологічних уявлень при порушеннях звуковимови

Тема 1. Методика визначення та аналізу індивідуальних умов успішного подолання порушень звуковимови

Значення результатів діагностики для складання індивідуальної програми корекційно-розвивального впливу. Онтогенетична послідовність виникнення звуковимови та еталони артикуляційних укладів. Можливі варіанти порушень та рівні їх прояву. Адаптаційні пристосування дитини до власних порушень і їх роль для корекції. Створення логопедом сприятливого середовища для подолання порушень звуковимови.

Ключові слова: індивідуальна програма, артикуляційно-акустична характеристика, логопедичний профіль, артикуляторна база, іннервація мовленнєвого апарату, анатомічні порушення.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 5, 15, 16]

Змістовий модуль II.

Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови на різних етапах логокорекційного впливу в роботі з дітьми з ТПМ

Тема 2. Основні та допоміжні методики подолання порушень звуковимови у дітей з ТПМ

Мануальні техніки в корекційній роботі над звуковимовою при дизартрії та апраксії. Механізм виникнення та становлення динамічного стереотипу, його роль у подоланні порушень звуковимови. Методика формування розумових дій як інструмент компенсації порушень звуковимови. Апаратні та фізіотерапевтичні технології оптимізації звуковимови в логопедичній роботі.

Артикуляційно-акустична характеристика звуків української мови та механізм їх утворення звуків. Аналіз логопедичних профілів артикуляції нормованої вимови звуків. Характеристика основних етапів роботи над звуком при різних порушеннях мовлення: формування первинних вимовних умінь та навичок, постановки звуків і їх автоматизації, диференціації та введення у зв'язне мовлення.

Ключові слова: мануальні техніки, артикуляційно-акустична характеристика, логопедичний профіль, артикуляторна база, іннервація мовленнєвого апарату, анатомічні порушення, елізії.

Рекомендована основна література [1, 3]
Рекомендована додаткова література [1, 3, 8, 14]
Змістовий модуль III.
Сучасні методики роботи з немовленнєвими дітьми

Тема 3. Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми

Характеристика структури порушення у немовленнєвих дітей. Розвиток слухового сприймання. Формування розумових операцій у немовленнєвих дітей. Становлення сенсорних еталонів у немовленнєвих дітей. Формування ритмічної структури слова та розвиток вербальної імітації на рівні голосних і звуконаслідування у немовленнєвих дітей.

Методика викликання звуків у невербальних дітей шляхом емоційного залучення (Тетяна Грузінова). Школа ігрової логопедії. Формування мовлення через гру: від нуля до фрази. Методика Новікової-Іванцової для немовленнєвих дітей.

Ключові слова: немовленнєві діти, розумова операція, ритмічна структура, невербальний гнозис, емоційне залучення.

Рекомендована основна література [1, 3]
Рекомендована додаткова література [4, 7, 16]

Змістовий модуль IV.

Сучасні системи виховання дітей з порушеннями мовлення

Тема 4. Основні умови ефективного спілкування – основа виховного процесу

Поняття «виховна система», етапи розвитку виховної системи. Критерії сформованості виховної системи. Сучасні системи і технології виховання. Використання сучасних виховних технологій для дітей з порушеннями мовлення.

Комунікативний потенціал дітей з ТПМ. Створення ефективного комунікативного простору. Партнерський формат взаємодії дорослих і дітей.

Система ефективного спілкування за Ю.Б. Гіппенрейтер.

Ключові слова: виховання, виховна система, виховне середовище, сучасні виховні технології, комунікативний потенціал, ефективне спілкування.

Рекомендована основна література [3, 6]
Рекомендована додаткова література [8, 11, 14]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	кількість одиниць	максимальна кількість балів	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	6	6	6	6	6	6	6	6
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	6	20	6	30	6	20	6	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	6	30	6	30	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	82	-	92	-	82	-	82
Максимальна кількість балів: 338									
Розрахунок коефіцієнта: $k=338:100=3,38$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль I. Сучасна технологія моделювання фонологічних уявлень при порушеннях звуковимови

Тема 1. Методика визначення та аналізу індивідуальних умов успішного подолання порушень звуковимови (14 год.)

Самостійна робота 1-3 (7 год.) Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу

Здійснити пошук цікавих прийомів постановки звуків та підготувати фрагмент логопедичного заняття із застосуванням у дітей з порушеннями звуковимови. Оформити у вигляді таблиці:

№ з/п	Звук /група звуків	Автор / спосіб постановки	Опис процесу постановки звуку	Обладнання	Ефективність: від 1 до 5 балів

--	--	--	--	--	--

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 5 балів, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття питання – 7 балів, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Самостійна робота 4-6 (7 год.) Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення

Підготувати коротку презентацію обраної орофасіальної технології та скласти фрагмент логопедичного заняття із її застосуванням у дітей з порушеннями мовлення.

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 5 балів, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття питання – 7 балів, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль II.

Сучасні підходи до подолання порушень звуковимови на різних етапах логокорекційного впливу в роботі з дітьми з ТПМ

Тема 2. Основні та допоміжні методики подолання порушень звуковимови у дітей з ТПМ (14 год.)

Самостійна робота 7-8 (5 год.) Мануальні техніки в корекційній роботі над звуковимовою при дизартрії та апраксії

Підготувати панельну доповідь із актуальними питаннями для дискусії на тему «Диспраксія розвитку у дітей з порушеннями мовлення: моє власне бачення проблеми».

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 5 балів, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 3 бали; вміння презентувати власну позицію – 2 бали.

Самостійна робота 9-10 (5 год.) Апаратні та фізіотерапевтичні технології оптимізації звуковимови в логопедичній роботі

Обрати технологію (на вибір студента), підготувати її презентацію та визначити місце обраної технології в логокорекційній роботі: метод Томатіс, комплекс біоакустичної корекції «СІНХРО – С», логотерапевтичний комплекс БОС, фотохромотерапія, транскраніальна мікрополяризація (ТКМП), остеопатія, DirFloor Time або на вибір студента.

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 4 бала, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 3 бала, здатність

до логічного структурування матеріалу – 2 бала, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Самостійна робота 11-12 (4 год.) Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення

Переглянути відео-кейси (<https://www.youtube.com/watch?v=8BqL0hclqt4>) та ознайомитись з методикою А.Я. Мухіної [11]. Створити комплекс вправ з мовленнєво-рухової ритміки для дитини з порушенням мовлення. Апробувати вправи під час практичної діяльності з дитиною (Центр практичної підготовки «Логотренажер»). Комплекс вправ оформити у вигляді таблиці:

№ з/п	Назва	Опис	Вербальний супровід	Категорія і вік дітей

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 4 бала, здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 3 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бала, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль III.

Сучасні методики роботи з немовленнєвими дітьми

Тема 3. Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми (14 год.)

Самостійна робота 13-15 (7 год.) Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми

Створити «Мотиваційну коробку» для налагодження комунікативного контакту та запуску мовлення у немовленнєвих дітей.

Опис «Мотиваційної коробки»:

№ з/п	Назва предмету	Призначення	Вербальний супровід/звуконаслідування	Фото

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 6 балів, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 6 балів; вміння презентувати власні наробки – 3 бала.

Самостійна робота 16-18 (7 год.) Альтернативна та допоміжна комунікація в логопедичній практиці (7 год.)

Розробити альбом комунікативних засобів на соціально-побутову тему (на вибір студента): дім; прогулянка; одяг; їжа; іграшки тощо.

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 6 балів, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 6 балів; вміння презентувати власні наробки – 3 бала.

Змістовий модуль IV.

Сучасні системи виховання дітей з порушеннями мовлення

Тема 4. Основні умови ефективного спілкування – основа виховного процесу (14 год.)

Самостійна робота 19-21 (7 год.) Сучасні технології виховання дітей з ТПМ (7 год.)

Обрати технологію (на вибір студента), підготувати її презентацію та визначити місце обраної технології у виховній роботі та її застосування для дітей з порушеннями мовлення: технологія виховання успішної особистості; особистісно-орієнтована технологія; технологія здоров'язберігаюча; технологія навчальної ділової гри; технологія розвитку критичного мислення; технологія проведення учбових дискусій; Тьюторство – технологія педагогічної підтримки; технологія створення ситуації успіху; шоу-технологія; ситуативні технології; персоніфіковане (індивідуальне) виховання; технологія інтегрованого виховання; проектна технологія; ігрова технологія; розвивальне виховання; технологія саморозвитку особистості; колективні творчі справи; виховання на основі системного підходу; технологія співробітництва або на вибір студента.

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного і практичного матеріалу – 7 балів, здатність до творчого і свідомого відношення до прочитаного – 3 бала, здатність до логічного структурування матеріалу – 3 бала, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 2 бала.

Самостійна робота 19-21 (7 год.) Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії дітей з ТПМ (7 год.)

Розробити парціальну програму для дитини з порушеннями мовлення (порушення за вибором студента) та підготуватись до її презентації на панельній дискусії. Обсяг програми до семи сторінок.

Критерії оцінювання: здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування обраного матеріалу – 5 балів, здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 8 балів; вміння презентувати власну програму – 2 бала.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова форма: есе

Критерії оцінювання:

1. Здатність продемонструвати знання базових знань корекційно-розвивальної роботи при порушеннях звуковимовної сторони мовлення – 10 балів;
2. Здатність продемонструвати критичне мислення у процесі роздумів про ефективність та коректність використання в логокорекційній роботі – 10 балів;
3. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення – 5 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Логопедичний практикум: Методики корекційно-розвивальної роботи при порушеннях звуковимовної сторони мовлення

Разом: 120 год., лекції – 8 год., практичні заняття – 48 год., модульний контроль – 16 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		
Назва модуля	СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ МОДЕЛЮВАННЯ ФОНОЛОГІЧНИХ УЯВЛЕНЬ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ЗВУКОВИМОВИ (82 б.)		СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ЛОГОКОРЕКЦІЙНОГО ВПЛИВУ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ТПМ (92 б.)		
Лекції	1 (1 бал)		2 (1 бал)		
Теми лекцій	Методика визначення та аналізу індивідуальних умов успішного подолання порушень звуковимови		Основні та допоміжні методики подолання порушень звуковимови у дітей з ТПМ		
Практичні заняття	1-3 (3+10 балів)	4-6 (3+10 балів)	7-8 (2+10 балів)	9-10 (2+10 балів)	11-12 (2+10 балів)
Теми практичних занять	Подолання порушень звуковимови на початкових етапах логокорекційного впливу	Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення	Мануальні техніки в корекційній роботі над звуковимовою при дизартрії та апраксії	Апаратні та фізіотерапевтичні технології оптимізації звуковимови в логопедичній роботі	Сучасні підходи до подолання порушень просодичної сторони мовлення
Самостійна робота	1-3 (15 балів)	4-6 (15 балів)	7-8 (10 балів)	9-10 (10 балів)	11-12 (10 балів)
Поточний контроль	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)		Модульна контрольна робота №2 (25 балів)		

7. Навчально-методична картка дисципліни

Логопедичний практикум: Методики корекційно-розвивальної роботи при порушеннях звуковимовної сторони мовлення

Разом: 120 год., лекції – 8 год., практичні заняття – 48 год., модульний контроль – 16 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля	СУЧАСНІ МЕТОДИКИ РОБОТИ З НЕМОВЛЕННЄВИМИ ДІТЬМИ (82 б.)		СУЧАСНІ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ (82 б.)	
Лекції	3 (1 бал)		4 (1 бал)	
Теми лекцій	Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми		Основні умови ефективного спілкування – основа виховного процесу	
Практичні заняття	13-15 (3+10 балів)	16-18 (3+10 балів)	19-21 (3+10 балів)	22-24 (3+10 балів)
Теми практичних занять	Авторські методики роботи з немовленнєвими дітьми	Альтернативна і допоміжна комунікація в логопедичній практиці	Сучасні технології виховання дітей з ТПМ	Парціальні програми розвитку комунікативних та соціальних навичок ефективної взаємодії у дітей з ТПМ
Самостійна робота	13-15 (15 балів)	16-18 (15 балів)	19-21 (15 балів)	22-24 (15 балів)
Поточний контроль	Модульна контрольна робота №3 (25 балів)		Модульна контрольна робота №4 (25 балів)	

Разом: 338 балів; коефіцієнт: 338 (338:100=3,38)

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.
2. Рібцун Ю.В. Формування фонологічного компоненту мовленнєвої діяльності у дітей за умов нормального та порушеного онтогенезу / Ю. В. Рібцун // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. – 2012. – 22. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 219–222.
3. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 212 с.
4. Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. Ч. 2./ [упоряд.: Моїсєєва І.П. , Пономаренко Л.О.]. – К.: АПН України. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, 2006. – 196 с.
5. Фрост Л. Система альтернативної комунікації с помощью карточек (PECS): [руководство для педагогов] / Л. Фрост, Э. Бонди. – Теревинф, 2011. – 146 с.
6. Шеремет М.К. Сучасні комп'ютерні технології в логопедичній роботі / М. Шеремет, Г. Загурська. – Педагогіка та методики: спеціальні. Збірник наукових статей НПУ ім.М.П. Драгоманова. Випуск 1. – К.:2001. – С.183–192.
7. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник / за ред. М. К. Шеремет. Київ: Книга-плюс, 2019. 496 с.

Додаткова:

1. Андросова В.М. Використання інноваційних технологій в роботі з дітьми-логопатами старшого дошкільного віку для корекції вад звуковимови / В. М. Андросова // Розкажіть онуку. – 2004. – № 10–11.
2. Бабич Н.М. Використання техніки орофасіальної міофункціональної терапії в логопедичній практиці / Н.М. Бабич, К.О. Кібальна, Т.В. Мельніченко // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (14 квітня) 2017 року, м. Суми. – С. 39–42.
3. Борозинец Н.М. Логопедические технологии: [учеб.-метод. пособие] / Н.М. Борозинец, Т.С. Шеховцева. – Ставрополь, 2008. – 224 с.
4. Галущенко В.І. Застосування інноваційних логопедичних технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення / В.І.Галущенко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова.– Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. – Т.1. – 452 с.
5. Головка Н.В. Ортодонція. Розвиток прикусу, діагностика зубощелепних аномалій, ортодонтичний діагноз / Н. В. Головка. – Полтава: УМСА, 2003. – 170 с.

6. Мазалева О.А. Взаимодействие логопеда и остеопата в коррекции тяжелых нарушений речи // [Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://logoportal.ru/vzaimodeystvie-logopeda-i-osteopata/.html>
7. Мартиненко І. Інноваційні підходи в логопедичній роботі з безмовленнєвими дітьми / Мартиненко І., Козачук Л. // Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. – К.: ТОВ «ДІА», 2017. – Вип. 1. – С. 18-24.
8. Марченко І.С. Сучасні логопедичні технології у подоланні мовленнєвих розладів у дітей із порушеннями психофізичного розвитку / І. С. Марченко // Логопедія : Науково-методичний журнал. – 2011. – N 1. – С. 41–44.
9. Миогимнастика для детей: упражнения [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://medicalplanet.su/stomatology/191.html>.
10. Написание синквейнов и работа с ними. Элементы инновационных технологий. МедБио (кафедра Медицинской биологии и генетики КГМУ). <http://www.medbio-kgmu.ru/cgi-bin/go.pl?i=2293>. Синквейны / <http://baganova22.rusedu.net/>
11. Орлова Е.Г. Применение электронных наглядно-игровых средств и мультимедийных презентаций для развития артикуляционной моторики мышц речевого аппарата, как одна из форм нетрадиционного средства развития коммуникативных умений в работе с детьми с общим недоразвитием речи // [Электронный ресурс]: режим доступа: http://pedgazeta.ru/pages/2014/11/30/logoped79oeg_1417353019.doc
12. Потапенко О. М. Масаж біологічно активних точок у корекційній роботі логопеда / О. М. Потапенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 24. – С. 190–193.
13. Сатыго Е.А. Миофункциональные аспекты речевых проблем у детей / Е.А. Сатыго // Логопед, 2010. – № 8. – С. 111–114.
14. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: Поради батькам / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – Київ: Літера ЛТД, 2009. – 128 с.
15. Яворская О. В. Метод биологически обратной связи в коррекционной работе логопеда с детьми с ОВЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/635281>
16. Яковенко А. О. Інноваційні технології для підвищення якості проведення логопедичних занять в сучасних умовах загальноосвітнього простору / А.О. Яковенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2014. – Вип. 27. – С. 231-234. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_27_50.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

<https://mromantika1.wixsite.com/mysite>

<http://logoclub.com.ua>

<http://www.logopedia.com.ua>

<http://logopedija.at.ua>

<http://logopedu.com.ua>

<http://innagidkih.ucoz.com>

<http://logopedochka.blogspot.com>

<http://logoburg.com>

<http://abetka-logopedka.org>

<http://logoped.in.ua>

<http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>

<http://korektolog.com/index.php/robotazvukmnu/86-rob-zvukstat>